చిఱు చెమటలు, చందనం

అంతరిక్షం దీపాలు వెలిగించుకుంది. ఈ నక్షత్రాల వెలుగులో లోగిలి వెనక మండువాలో, నుంచుంది అలివేలు - పూసిన తంగేడులా.

కనుమొలుగుగా దేవుడి గుళ్ళోకి వెళ్లాలి. ఒంటరిగా రాత్రి బయలుదేరడం ఇదివరకు అలవాటు లేదు. కాని, ఆ విషయం తనకి గుర్తైనా రాలేదు.

ఇల్లంతా పెళ్ళి సందడితో నిండి ఉన్నది - చుట్టాలతో పక్కాలతో కిసకిస లాడుతూ పచ్చితాటాకుపందిళ్ళూ, మామిడాకు తోరణాలు, పసుపుకుంకాలూ, మల్లి పూలూ, గంధం, ఐరేని కుండలసొంపు, పిల్లలపరుగులు, పెద్దల చిరునవ్వులు. వరసలైనవాళ్ళ సరసాలు - పెళ్ళి నిండుతనమంతా పందిరి పలవరిస్తోంది.

ఆ పగలంతా కన్నీరు మున్నీరుగా ఏడ్చింది అలివేలు.

అందరూ ముందర పందిట్లోనే ఉన్నారు. ఉపిరాడకుండా ఉడికిపోతూంది ఉక్క - ఆ పగటి వర్షానికి. అకాలపువాన పెద్ద జల్లు విసిరింది. పెండ్లికి వేసిన ప్రహరీ బచ్చళ్ళ అడుగులు. తుడుచుకుపోయినాయి. తనని ఎత్తుకుపెంచిన నాగమ్మ ముఖం చీకటి క్రమ్మింది. ''ఆఁ! ఏమీ లేదు. మణ్యపు తొలకరి, ఇక్కడా ఒక ఇసురు ఇసిరింది'' అంది పైకి. లోపల గుండె బరువెక్కింది నాగమ్మకి - అంటారుగా తప్పని-పెళ్ళిబచ్చుళ్ళ కరగ కూడదని. ''గంగిగోలాటిదమ్మా బిడ్డ, బెమ్మ ఎట్టా రాసిపెట్టాడో!'' అని గొణుక్కుంది తనలో తాను.

సత్యమూ, తనూ కలసి పెరిగారు. వాళ్ళవి కాడి గట్టు పొలాలు. సత్యం చెల్లెలు జానకి తప్ప అలివేలుకి ఇంకోజత కత్తె లేదు. ఒకే ఊరుగనుక వరస లెట్టుకుని పిల్చుకునే వారు.

కంచంలో పాలుపోసి అంచున వెన్నపెట్టి పెంచింది. సత్యాన్ని వాళ్ళమ్మ, కడుసారపు కొడుకు. అతనాడింది ఆట, పాడింది పాట.

బడిపంతులుగా రొకసారి పలకమీద 12 అంకె వెయ్యమంటే 11 అంకెవేసి 12 అన్నాడు, సత్యం, త్రికరణ శుద్ధిగా నమ్మి, కాదని పంతులుగారు కొట్టారు. సత్యానికి కోపం వచ్చింది – తన్ని కొట్టడమా అనిపించింది. తన ప్రక్కనే పలక పట్టుకుని నించున్న పంతులుగారి పెద్దబ్బాయి. తన చెవిలో ఎంతో గుసగుస చెప్పాడు. అంకెతప్పని. సత్యం నమ్మలేదు. ఎంచేతనో ప్రాణంపోయినా సరే. అతని నమ్మకం వదలలేదు, సత్యం. ఇంకా నాలుగు దెబ్బలు తిని చదువు చాలించాడు.

ఇహను, బుద్ధి తెలిసిన తరువాత తనంతట తాను వృద్ధి చేసుకున్న చదువే.

చిన్నప్పుడు, పైన కాస్త మబ్బుపట్టంగానే. జానకీ, అలివేలూ "వానొచ్చే పెద్దమ్మా! వడ్లు తియ్యి పెద్దమ్మా!" అని పాడుకుంటూ చేతులు చాపుకుంటూ, ఒకళ్ళచేతు లొకళ్లు పట్టుకుని గుండ్రంగా, గిరగిర వాకిలంతా తిరిగి ఆడేవాళ్ళు – కట్టుకున్న పరికిణీలూ, వేసుకున్న కుచ్చుజడలూ కూడా గిర్రున తిరుగుతూ, వీళ్ళని గసురుతూ ఎండబెట్టినవడ్లు, వీళ్ళ కాళ్ళల్లోనించీ, గబగబా నాగమ్మ తుడుముకు పోయేది.

ఒకనాడు జానకి చేతుల్లో ముల్లు విరిగింది. పచ్చని చెట్టుకేసి చూస్తూండమని, అలివేలు ఎంతో సుతారంగా ఆ ముల్లుకుట్టి తీసి వేసింది. కాని, తీసేటపుడు జానకికి చురుక్కుమంది. "రాకాసి వదిన!" అంది నవ్వుతూ. ప్రక్కనే నిలబడిఉన్న సత్యం, అలివేలు ముఖంలోకి చూస్తూ చిరునవ్వు నవ్వాడు. అలివేలుకు మహా ఉడుక్కుపోయింది.

రామిలేరు శీలమండలు మునగదు. కాని ఎంత విసురు. పావడాల కుచ్చులన్నీ చేత పట్టుకుని ఆడపిల్లలంతా కష్టపడి దాటుతున్నారు. పాదాల క్రిందనించీ ఇసక కొట్టుకుపోతూంది. పాదాలు తేలిపోతూన్నాయి. సత్యం జానకిని చేతులమీదఎత్తి ఒడ్డు చేర్చాడు. తిరిగి వచ్చి అలివేలుని ఎత్తుకున్నాడు. కాని ఆవతల ఒడ్డు చేరగానే చటుక్కున కిందికి వదిలేసాడు, అలివేలుని. వెంటనే చరచరా నడుచుకుంటూ ముందుకు సాగాడు తన కుడిచేతినీ, జుట్టూ సరిగా సద్దుకుంటూ, అలివేలుకేసి చూడనైనా చూడకుండా. అలివేలుకి భయం, కష్టం కూడా కలిగింది.

ఆ సాయంత్రం ముగ్గురూ ఆలస్యంగా ఇళ్లు చేరారు. అలివేలు బామ్మ "ఏడవే ఇంత ఆలస్యం? ఎక్కడికి వెళ్ళావు?' అంది. "నేనూ జానకీ రామిలేరు గట్టుమీదికి జామపళ్ళ కెళ్ళాం" అంది అలివేలు. "ఓసీ, నీ ఆగడం చల్లగుండ! ఇద్దరు ఆడపిల్లలు ఒంటరిగా అంత దూరం వెళ్తారా? అదుపులేని గుర్రాలు అగడ్తలు దాటినయ్యని!" అంది బామ్మ. ఇద్దరం కాదు సత్యం కూడా ఉన్నాడు అనబోయింది, అలివేలు, కాని నోరు రాలేదు, ఎంచేతనో.

సంవత్సరాలు గడుస్తూన్నాయి.

ఒకనాడు అలివేలు తండ్రి రమణయ్యగారు ఇంటికొచ్చి "ఈ సత్యంగాడి బుద్ధులు వెర్రితల లేస్తున్నాయంటే! ఈయాళ నురిపిడిలో, ఒక ఎద్దు కంకులు మేస్తావుంటే, దాని ముట్టెమీదేమో ఒకటేసాడంట, మన చింతాలు. ఆమట్న సరసరా కడియంలో జొరబడి ఆ సత్యంగాడు, చింతాలుని రెండు లెంపకాయ లేశాడంట. పైగా, 'నోరులేని జీవాల్ని నోటిమీదేస్తావట్రా?'-వాడి కష్టమంతా తింటాను, అడ్డగాడిదలాగ. అది తింటే ఏంరా అడ్డెడొడ్లు. అది కష్టపడేటపుడు? ఉన్నగింజలు చాలవూ మీకు? అని ఇంకేవేవో పిచ్చికూతలు కూశాడంట. వాడి కెందుకంట?" అంటూ విసుక్కున్నారు. రమణ్యగారికి సత్యం పొడగిట్టడంలేదు ఆనాట్నించీ.

ఊరుమధ్య దిబ్బమీద జువ్విచెట్టు ప్రక్కన పండగకి కట్టిన పెద్ద తాటిబద్దల ఉయ్యాల, అందరూ ఊగుతూంటే ఒకనాడు అలివేలూ జానకీ అక్కడికి తయారయ్యారు. అలివేలే భయస్థురాలని, తనని ఏడిపించాలని కావాలని గట్టిగా ఊపారు మిగతా పిల్లలు. అలివేలుకి కళ్లు తిరిగాయి. ఏడ్చి మొత్తుకుని దిగిపోయి, జానకి భుజంమీద ఒరిగి కళ్లు గట్టిగా మూసుకుంది. చెఱువులో ఎడ్లకి నీళ్ళు పెడుతూ సత్యం చూశాడు. ఎడ్లని వదిలేసి చరాచరా ఉయ్యాల దగ్గరికి వచ్చాడు. దూరంగా ఉండగానే "అమ్మాయ్, జానకీ ఏమిటా చిలిపిచేష్టలు. పదండి ఇంటికి ముందర. అంత విసురుగానా ఊగడం?' అన్నాడు గాబరాగా, కోపంగానూ.

అలివేలుని బలవంతంగా చేతులుపట్టి లాగుతున్నవాళ్లు చేతులు వదిలేశారు. "పద పోదాం" అంది జానకి నిమ్మళంగా. జానకి భుజంమీద చెయ్యి తియ్యకుండానే కాళ్ళీడుస్తూ పోతున్న అలివేలు వెనక్కి తిరిగి చూసింది. తిరిగి ఎడ్లదగ్గరికి వెళుతున్న

సత్యం అల్లాగే అగి అలివేలుకేసే చూస్తున్నాడు. అలివేలు హృదయం నిండిపోయి నట్లయింది. సత్యం ఆవ్యక్తి ప్రేమని ఇంగితంలేని తనూగ్రహించుకో గలిగింది.

ఆ రోజంతా సత్యం కళ్ళల్లో మెదిలాడు అలివేలుకి.

"వీడి కొంగ్రెంత? వీడి బ్రతుకెంత? ఆ ఏయ్! మరి రెండరకలుంటే, వీణ్ణి పట్టు పగ్గా లుండేవిగాదు సుమా!" అంటూ, ఇంటోకి వచ్చాడు, ఒకనాడు రమణయ్యగారు.

మరొకనాడు "బోదు లూడ్చుకొ మన్నాడండ, మళ్ళీ, పాలేరాణ్ణి – వాడే ఆ సత్యం. ఇక నిల్లా చేస్తే, మన చింతాలు గాడు, ఇక మనలాంటి వాళ్ళని రెండు మళ్ళే ఊడ్చుకో నివ్వ మంటాడు, కాడి గట్టునే ఇట్టా జరుగు తూంటే'.

"అదేం ?" అంది భార్య పనిచేసుకుంటూ.

''ఏటి గట్టుమీద నేరేడుపండ్లు ఏరు కొద్దాం.'' అంది జానకి, చద్దన్నా లయ్యాక, ఒకసారి. చేలోకి వెళుతూ, సత్యం, చెట్టు వద్దాగాడు. పెద్దపెద్ద పండ్లున్న కొమ్మఎక్కి దులిపాడు. జానకి ఏరుతూంది.

"మీ బాబు నీకు సంబంధం వెతుకుతున్నా డంటగా?" అన్నాడు సత్యం. కొంచెం దూరంగా చతికిల పడుతూ.

అలివేలు కాళ్ళు చాపుకు కూచుంది. జానకి చిన్నముతా వాళ్ళ నందరిని బెదిరించి, పెద్ద పెద్ద పండ్లు ఏరుకుంటోంది.

"ఏం, మాట్లాడ వేం?" అన్నాడు. నిశ్శబ్దం.

"మాతో చెప్ప కూడదా?" తిరిగి.

అలివేలు, తల వంచుకొని, నేలమీద ప్రాకుతూన్న గండు చీమని పరీక్షిస్తూంది.

"కలిగిన వాళ్ళ కోసం వెతుకుతున్నా డంటగా–మీ అయ్య? నిజమేనా?"

"ఉన్న ఆస్తి చాలదూ, మీకు?" కొంచెం ఆగి.

"మరి మీ బామ్మ ఏమంటూ ఉంది?"

"నీకేమన్నా మూగినోము గట్రా ఉందా ఏం? మాట్లాడవూ? ఇదిగో ఇటు ఒకసారి చూడు."

నీళ్ళు క్రమ్మిన కళ్ళు పైకి చూశాయి.

"నాకు తెలవదు." అంది నిమ్మళంగా.

వెంటనే "అయ్యొయ్యో!" అని తన కాలి బొటనవ్రేలు పట్టుకుంది, చేతితో– గబుక్కున కాళ్ళు దగ్గరగా లాక్కుని. "ఏం?. ఏం?" అన్నాడు, గాభరాగా సత్యం. "చీమ" అంది. "ఇది గండు చీమ. ఇది కుడితే, తేలుకుట్టినంత బాధ," అంటూ అక్కడే పడి ఉన్న పచ్చి రొబ్బుతో నలిపేసాడు. ఆ చీమని, చీమ రెండు తుణ్డాలయ్యి తన్ను కుంటోంది.

"చంపెయ్యి! చంపెయ్యి!" గాభరాగా అరిచింది అలివేలు.

"బయ్యమే?" అన్నాడు, చిరునవ్వుతో సత్యం, తిరిగి ఒక దెబ్బతో ఛటుక్కున ఆ చీమని చంపేసి.

"కొన ఊపిరితో ఉంచకూడదంటగా, పాపం! ఏ మాత్రం ఊపిరున్నా ఎల్లి దేముడుతో చెబుతయ్యంట," అంది.

"పిచ్చిపిల్ల! సుతి మెత్తని గుండె నీది," అన్నాడు సత్యం, తృప్తిగా.

"ఏమయిందేం?" అంటూ, వళ్ళో పళ్ళు మోసుకొని గభగభా వచ్చింది, జానకి.

ఆ రోజంతా, అలివేలుకి మతి మతిలో లేదు. ఒక వేపు ఏడుపొస్తుంది, మరొక వేపు సంతోషం ఉబికి వస్తోంది.

కాలం గడుస్తోంది.

ఒకసారి హడావిడిగా సత్యం వస్తూ, "ఇదిగోచూడు, మన జమీందారు గారు రంగారావుగారూ నేనూ స్నేహమయ్యాం. మొన్న దూడకి కాస్త లేత పరకలు కోసు కొద్దామని పొలంగట్టుమీది కెళ్ళా. గట్టు మూలని రోడ్డుమీద రంగారావుగారు నిలబడి ఉన్నారు. "కారాగి పోయింది. కాస్త తోద్దాంరా, తమ్ముడూ" అన్నారు. వారా వీరా అని కేక పెట్టే నలుగురిని పోగుచేసి, మేడదాకా తోశాం. నన్ను లోనకి

రమ్మన్నారు. ఎళ్ళా. శానాసేపు కూచోపెట్టి నాతో మాట్లాడారు. అసలు నేను కాంగ్రెసు వాణ్ణి అయిపోదామని ఉంది," అన్నాడు.

"అంత ఉద్యోగం నీకెట్లా వస్తాది ? అంత చదువులు చదువాలగదా!'' అంది, అలివేలు విచారంగా.

"ఓసీ వెర్రి పిల్లా! అది ఉద్యోగం కాదు. అది ఒక సేవ. దేశం కోసం. అదేనంట మన గాంధీగారు చెప్పేది. అబ్బో! ఏం, ఏం సంగతులు చెప్పారూ, రంగనాదంగారు! ఏంకద! అప్పుడప్పుడు వస్తా ఉండ మన్నారు కూడాను. వారి చెల్లెలు రామబాయమ్మగారు పట్టణంనించీ పెద్ద చదువులు చదివి ఒచ్చిందిగా! ఏం స్వతంత్రం! ఏం స్వతంత్రం! ఎదురుంగా వచ్చి పలకరిచ్చి పేరడిగింది. అసలు నేను చేతిలో ఉన్నదూడ గడ్డి వాళ్ళ కుర్చీలో పెట్టి మర్చిపోయి వచ్చేశాను. రెండుమెట్లు దిగానో లేదో ఆపళంగా ఆమె గుమ్మంలోకి ఒచ్చి పేరు పెట్టిపిలిచి, చిరునవ్వుతో ఆ గడ్డి కట్ట నా చేతి కందించిందంటె! ఎంత చక్కటి చీర కట్టింద నుకున్నావు?" అన్నాడు ఏక ధాటిగా.

తిప్పుకునిఉన్న అలివేలు ముఖంలో కాంతి ఒక చెన్ను దరిగిఁది.

"నువ్వూ అట్లా ముస్తాబయితే చూడాలని ఉంది". అన్నాడు సత్యం, అప్యాయంగా. అలివేలు మనస్సు లోలోపల ఉప్పొంగి పోయింది.

ఇంట్లో అలివేలుకి సంబంధం చూస్తున్నారు.

ఒకనాడు, ఆకుమళ్ళ రోజుల్లో కోడిగట్లుమీద కాళ్ళ గోరింటాకు కడుక్కుం టున్నారు అలివేలూ, జానకీ. పొలంలో చూసి వచ్చాడు సత్యం. "మీ అయ్య గుణం నాకు నచ్చలేదు. కుమ్మరి ఆవంలో ఇత్తడికుండ పుట్టినట్టూ నివ్వు పుట్టుకొచ్చావు ఆ పుణ్యశాలికి - అంతేగాని.... అతనికి డబ్బే దేవుడు. ఏమైనా సరే అతనిని నేనుగాని నావాళ్లుగాని వెళ్ళి బ్రతిమాలతారన్న మాట బ్రహ్మ కల." అన్నాడు. కొంచెమాగి "తీరా మేమడిగాక లేదూ కూడదని అతనంటే-నేనసలు ఉగ్గ బట్టలేని మనిషిని. శ్రుతిమించు కొస్తుంది,' అన్నాడు, పాదుకుని ఉన్న తుమ్మ మొద్దుమీద జారిగల బడుతూ.

అలివేలు కళ్ళప్పగించి చూస్తూ ఊరుకుంది. నోటమాట రాలేదు. "ఇక నేమి గతి దేముడా" అనిపించింది మనస్సులో.

సత్యం, కొంచెం సేపాగి తదేక దృష్టితో "నాకేం చెయ్యాలో పాలు పోటంలేదు పిల్లా." అన్నాడు... "సన్యసిచ్చి, ఎటైనా బడిపోదామాని పిస్తోవుంది ఒక్కొక్కసారి. వెర్రి ఎక్కినట్లయి పోతాది."

అలివేలు గుండె గబ గబ కొట్టుకుంది. తలవంచు కుంది. కళ్లు మూసుకో బుద్ధి వేసింది. సత్యం కాళ్ళమీదపడి దేముడికి దణ్ణం పెట్టుకుందా మనిపించింది. కాని, ఎందుకో చేతులూ కాళ్ళూ ఆడలేదు.

"అస్తుదేవత లుంటారంట బావా! అట్టా అనబోకు," అంది కాస్సేపాగి ధైర్యం చిక్కబెట్టుకుని.

కార్తి వెళ్ళి కార్తి వస్తోంది.

"మీవాళ్ళతో నువ్వు చెప్పు మా అయ్యని అడగమని," అంది, అలివేలు ఒకనాడు నిమ్మళంగా, సీమ చింతపళ్లు కోస్తూ.

"ఛస్తే! మీ బాబునే! నేనే!'' అన్నాడు సత్యం అలివేలుకి అందని కొమ్మ అందిస్తూ. అందుకోకుండా కొమ్మ వదిలేసింది. కళ్ళ నీళ్ళు నిండాయి. పిలువ వచ్చిన పాలేరుతో కలసి సత్యం వెళ్ళి పోయాడు. "ఇంతలేసి పళ్ళుండంగా, ఈ లేత పిందెలు కోసేవేమే?'' అని గసిరింది జానకి వచ్చి.

సత్యం మనస్సు కరిగించమని మొక్కుకొనేది, అలివేలు.

మండు టెండల్లో లేగని వెతుక్కుని రాబోయి ఎండ దెబ్బ తిన్నాడు సత్యం. జ్వరం వచ్చింది.

అలివేలుకి దూరపు వేలు విడిచిన మేనరికం, సంబంధం చూచారు. అవతల వాళ్ళ డబ్బునిబట్టి, తండ్రి వెనకా ముందూ ఆలోచించలేదు.

అలివేలుకి బ్రతుకు బరువైపోయింది. ఒకనాడు, తల్లిపాలు చాలక పాలిచ్చి పెంచిన నాగమ్మ వళ్ళోబడి బావురుమని ఏడ్చింది. "మనందరిదీ ఆడబ్రతుకేనే అమ్మా. పుట్టిల్లూ, మమ్మల్నందరినీ, విడిచిపోవలసిందే!'' అని నాగమ్మ ఓదార్చింది. కాని, ఎండకి ఎండి వానకి తడిసిన నాగమ్మకి పిల్లకి లోపల ఏదో చాలా బాధ ఉన్నట్టూ తోచింది.

ఒక కనిచీకటివేళ జ్వరంతోనే సత్యం జువ్విచెట్టుక్రింద నిలబడ్డాడు. ఎన్నడులేని

ధైర్యంతో అలివేలు వచ్చి ఎదురుగా నించుని, ముఖం త్రిప్పుకుని శబ్దంలేకుండా ఏడ్చింది. "రేపే జమీందారుగారితో మాట్లాడి మీ బాబుకి చెప్పేస్తాను. నా కంఠంలో ప్రాణం ఉన్నంత వరకు, ఈ పెళ్లి జరగనివ్వనులే, బయపడకు'' అన్నాడు.

ఎక్కడో అడుగుల చప్పుడైంది.

"నేను నిలబడలేను. నివ్వు ముందర లోపలికి పద' అన్నాడు.

నిర్జీవ ప్రతిమలాగు, అలివేలు తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది. సత్యం తరువాత నిమ్మళంగా కదిలాడు.

సత్యానికి జ్వరం ఎక్కువైంది. సీతమ్మగారికి మతిపోయింది. గ్రామ భూత వైద్యుడు పేరంటాలయ్యగారు, బ్రతకడం కష్టం అన్నారు.

ఒకనాడు నాగ, "సీతమ్మగారి కనిష్టుడి మాట నమ్మకం లేదంటమ్మా, గుణం కూడా పుట్టుకొచ్చిందంట!" అంది. "అదేం మాటే, పిచ్చిదానా, పెళ్ళిసందిట్లో?'' అంది అవ్వగారు ఉట్టుమీద నెయ్యి దించుతూ "పాపం, సీతమ్మ గ్రహోచ్చారం!''

ఆ మాటలు చెవిని బడంగానే అలివేలుకి కళ్లు చీకట్లు క్రమ్మినాయి.

యజ్ఞపశువులాగా పెళ్ళి సరంజాలన్నీ అనుభవిస్తోంది.

వారం రోజులు వరుసగా కనబడకపోయేటప్పటికి ఆమాకీ తీసి రంగారావుగారు స్వయంగా వచ్చి చూశారు, సత్యాన్ని. మంచంమీద.

ఇవ్వేమీ మతిలో తోచలేదు, అలివేలుకి. ఆ సందెవేళ, మనస్సంతా ఒక్కటే ప్రార్థన.

ఈ అనంత విశ్వంలో సూర్యమండలంలో గ్రహాల్లా, పరమాణువుల్లో రేణువుల్లా సూచనప్రాయంగా స్వామిచుట్టూ ప్రదక్షిణం చెయ్యమన్నారు పెద్దలు. అలివేలు గుడి చుట్టూ తిరిగివచ్చి దేవుడికి దణ్ణం పెట్టింది. ఏడ్చింది, సత్యం బ్రతికాలి.

ఆరాత్రి "చూశావా నాగా, ఈయనగారి పని! ఇంకా కాసిని వడ్లు మరపట్టించి నట్టయితే ఏం అంటా? రేపు సువ్వారాలకి బియ్యం చాలవు. ఈయనగారి పనులన్నీ ఇంతేలే!'' అంది అలివేలు తల్లి - విసుగ్గా.

"ఏం బయ్యం లేదులే. నే నందిస్తాగా." అంది నాగ.

రెండు తూముల వడ్లు గరిశెలోనించీ తోడి వెనుక వాకిట్లో గుంటలో పోసింది. చింతాలూ అతని మరదల్లిద్దరూ పోటు వేస్తున్నారు, వెన్నెలలో. "నాగప్ప పదం పాడాలి. లేకుంటే నిద్ర ఒస్తాది,' అన్నారు ఆడపిల్లలు.

"ఆఁ! నా పిచ్చపదాలకేంగాని, ఎయ్యండి పిల్లా!'' అంది నాగ తనూ పోటు కలుపుతూనూ. "లోనంతా ఏదో దిగులుగా వుంది. కులాసాగా లేదు పిల్లా''

కిటికీలో, గువ్వలాగు కాళ్లు దగ్గరగాపెట్టుకుని కూచుంది, అలివేలు, తల వెనక్కి తలుపుకు ఆనించి.

సత్యం పాలేరు, రాత్రి నిద్రకాస్తూ చింతాలువద్దకి పుగాకుకి వచ్చాడు. "మీ కామందు ఎట్టా వుండారు?'' అడిగాడు చింతాలు.

"రాత్రి సందెకాడ బస్తీనించీ పెద్ద డాక్టరుని తీసుకొచ్చాడుగా జమీందారుగారు, నీకు తెలవదూ? అదేం మందో, జీవదారవుల్లెల్లె పనిచేసిందంటె! ఇక బతుక్కు తాడంటలే.''

"పోనీలే మారాజు మా మంచోడు. మా లావు స్నేహాలు చేసాడులే,' అన్నాడు చింతాలు పుగాకు తునక చేతికిస్తూ.

పోతిరాజు స్వరం వినబడగానే చెవులు విప్పుకుని విన్నది, అలివేలే. తల పైకెత్తి అదృశ్యదేవతలకి చేతులు జోడించింది.

తనకి తిరిగి మతివచ్చేటప్పటికి నాగమ్మ పిచ్చిపాట వినొచ్చింది.

"వేసవ్వికాలాన పూసేను బూరగలూ ఆశతో ఆ చిలకలూ ఆరు నెలలుండే' ఎయ్యండమ్మా పోటు. ఎయ్యండీ. ఊఁ! మరొక పాలి ఎగతొయ్యండి.

"పువ్వు పూసేవరకు పుడికొమ్మనుండె కాయ కాసేవరకు కడ కొమ్మనుండె. పండు పండే వరకు పలవల్ని ఉండె. తినబోతే దూదాయె! తీపి లేదాయె! మళ్ళిండ్లి చిలకల్లార మన మన్యభూములకు''

అలివేలు కదిలింది. వెలవెలుగులో పల్చని చీరలోనించీ, మనసకగా మెరిసాయి మెళ్ళో మంగళసూత్రాలు - కన్నీళ్లు చిమ్మిన కనుదోయిలా.

✤ ✤ ✤